

Bruxelles, 20. veljače 2026.
(OR. en)

6184/26

SOC 70
EMPL 28
EDUC 43
JEUN 25
ECOFIN 177

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Preispitivanje provedbe Garancije za mlade koje je proveo Odbor za zapošljavanje: ključne poruke – <i>odobrenje</i>

Za delegacije se u nastavku nalaze ključne poruke Odbora za zapošljavanje o preispitivanju provedbe Garancije za mlade, kako ih je taj odbor (EMCO) proslijedio, s ciljem njihove potvrde na sastanku Vijeća (EPSCO) 9. ožujka 2026.

Zaključci za pojedine zemlje iz preispitivanja provedbe Garancije za mlade koje je proveo Odbor za zapošljavanje nalaze se u dokumentu 6184/26 ADD 1.

EMCO-ovo preispitivanje provedbe

Preporuke Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade iz 2020.

Ključne poruke za Vijeće

1. Uvod

Odbor za zapošljavanje (EMCO) zadužen je za praćenje napretka u provedbi Preporuke Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade.¹ Odbor se 2021. usredotočio na nerazmjeran učinak krize uzrokovane bolešću COVID-19 na mlade i razmotrio korake poduzete u svim državama članicama kako bi se uspostavio sustavniji i dosljedniji pristup rješavanju problema nezaposlenosti i neaktivnosti mladih unatoč pandemiji. Odbor je 2023. primijetio povećanje učinkovitosti aktivacijskih programa, pri čemu se udio pravodobnih i pozitivnih izlazaka iz programa Garancije za mlade poboljšao u odnosu na prethodne godine.

Multilateralno preispitivanje 2025. bilo je usmjereno na utvrđivanje strukturnih i institucijskih izazova koji sprečavaju održivu integraciju mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih na tržište rada. Preispitivanje je pokazalo da je, kad je riječ o rješavanju problema nezaposlenih i neaktivnih mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, nekoliko država članica i dalje u prvome redu usredotočeno na tradicionalnu aktivaciju i potporu tržištu rada koje uglavnom pružaju javne službe za zapošljavanje. Poduzima se manje mjera za uklanjanje prepreka kao što su obveze skrbi, priuštivo stanovanje, nedostatak pristupa cjenovno pristupačnom prijevozu, bolesti i invaliditet, iako se te prepreke priznaju kao valjano i važno objašnjenje neaktivnosti mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih.

¹ Vijeće (EPSCO) odobrilo je 2016., 2018. i 2019. niz ključnih poruka koje je Odbor za zapošljavanje (EMCO) pripremio na temelju svojeg praćenja Preporuke Vijeća o uspostavi Garancije za mlade iz 2013. U njima je istaknuta važnost prevencije, rane intervencije i snažnih partnerstava unutar država članica, kao i ključna uloga javnih službi za zapošljavanje. Od 2021. u okviru EMCO-a nastavljeno je praćenje provedbe Preporuke Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade iz 2020.

2. Ostvareni napredak

Sve države članice ostvarile su napredak u provedbi pojačane Garancije za mlade, posebno one zemlje u kojima i dalje postoje velike razlike, iako je u različitim zemljama i regijama napredak u drugačijoj fazi te na njega utječu i šira makroekonomska kretanja. Vidljiv je učinak demografskih trendova: što je manji broj mlade populacije, to je manji i broj mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih. Istodobno, sve veći udio neaktivnih mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (u usporedbi s osobama iz te skupine koje su nezaposlene) među potencijalnim korisnicima te i dalje niska pokrivenost programima Garancije za mlade u nekim slučajevima upućuju na znatan neiskorišteni aktivacijski potencijal. Naime, iako najuspješniji mladi koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih ostvaruju pozitivne izlaske iz nacionalnih programa, mnogi neaktivni mladi još ne ulaze u te programe, što upućuje na moguću potrebu za njihovim preoblikovanjem.

Kako bi odgovorile na te trendove, države članice izvijestile su tijekom preispitivanja o brojnim reformama, koje odražavaju stalne napore i trajnu predanost potpunoj provedbi Garancije za mlade. Te su reforme prije svega obuhvaćale mjere za jačanje javnih službi za zapošljavanje, strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) i usklađivanja vještina te mjere za otklanjanje preostalih prepreka zapošljavanju. Unatoč općenitoj predanosti, preispitivanje je ukazalo na nedostatke u strateškom planiranju, posebno na ograničenu upotrebu jasno definiranih ciljeva i ciljnih vrijednosti te sustavnih procjena učinka na razini projekata i programa. Stoga je ključno riješiti pitanje nedostatka sveobuhvatnog strateškog planiranja i procjena učinka na nacionalnoj razini kako bi se djelotvorno poduprle sve ciljne skupine mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih.

Među državama članicama i dalje postoje znatne razlike u stopama pokrivenosti, a sve države rade na poboljšanju informiranja i osviještenosti. Poticanje neaktivnih mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih na uključivanje, posebno onih koji nisu registrirani ni u jednom sustavu, i dalje je trajan izazov. Zbog aktualnog prelaska s nezaposlenosti na neaktivnost u okviru te ciljne skupine sve je teže doprijeti do tih mladih osoba, posebno u udaljenim ili ruralnim područjima. U nekim državama članicama još postoje znatne rodno uvjetovane razlike, a posebnu pozornost i dalje treba obraćati na skupine kao što su mladi Romi, migranti, mlade žene, mladi u ruralnim područjima, osobe s invaliditetom i mladi sa zdravstvenim problemima, posebno onima povezanim s mentalnim zdravljem. Općenito, u okviru preispitivanja istaknut je izazov kombiniranja informiranja s integriranim pružanjem usluga: iako lokalno integrirani pristupi mogu pružiti prilagođene usluge i potaknuti suradnju među institucijama, dionicima i pružateljima usluga, potrebna je centralizirana koordinacija kako bi se osiguralo da su pokrivene sve regije i da se usluge dosljedno pružaju.

Mapiranje mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih i dostupnih usluga poboljšalo se u većini država članica te su mnoge od njih izvijestile o dobrim izvorima i instrumentima. Međutim, izazov je u rješavanju pitanja pravila o zaštiti podataka kako bi se učinkovito surađivalo i razmjenjivalo osobne podatke među institucijama ili službama, pri čemu je istaknut složen kompromis između informiranja i privatnosti. Delegati su naglasili važnost međusektorskih pristupa i lokalno integriranog pružanja usluga, uz ravnotežu između prilagođenih, visokokvalitetnih lokalnih usluga i središnje koordinacije kako bi se osigurao pravedan pristup u svim regijama. Lokalna partnerstva mogu poticati inovativna rješenja koja uključuju više društvenih aktera, ali predstavljaju i izazove u pogledu koordinacije.

3. Preostali izazovi

U većini država članica prisutni su institucijski izazovi koji otežavaju učinkovitu provedbu programâ Garancije za mlade. Ti izazovi obuhvaćaju neusklađenost ponuđenih i traženih vještina, uključujući nedovoljnu usklađenost obrazovanja i osposobljavanja s potražnjom na tržištu rada; zdravstvene probleme, posebno mentalno zdravlje, koji su važna prepreka za mnoge mlade koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih; ograničenu potporu u pogledu infrastrukture, kao što je dostupnost usluga skrbi o djeci i javnog prijevoza te trajne socioekonomske izazove, uključujući priuštivost stanovanja.

Osim tih institucijskih prepreka, mladi se i dalje suočavaju sa strukturnim i osobnim preprekama koje utječu na njihov pristup programima Garancije za mlade. Ti izazovi obuhvaćaju nisku razinu kvalifikacija, što iziskuje prekvalifikaciju ili usavršavanje; tržišta rada i dalje ne mogu ispuniti očekivanja mladih osoba s boljim kvalifikacijama; negativne stavove većine poslodavaca prema mladima te nepovoljan socioekonomski položaj, kao što je položaj mladih majki, Roma, migranata ili mladih s invaliditetom.

Kako bi otklonile te prepreke, države članice provele su brojne preventivne mjere, uključujući pojačanu suradnju sa školama, bolje pružanje informacija i ciljano informiranje. U tom je kontekstu Garancija za mlade i dalje ključan instrument politike kojim se mladima omogućuje stjecanje ključnih vještina, uključujući osnovne i socijalne vještine. Neke države članice u velikoj se mjeri oslanjaju na financijska sredstva EU-a, uključujući Europski socijalni fond plus (ESF+), zbog čega je integracija učinkovitih usluga u nacionalne proračune ključna za osiguravanje dugoročne održivosti.

4. Zaključci

Općenito, u okviru preispitivanja istaknuto je da su, unatoč općenitoj predanosti, potrebni dodatni naponi za jačanje koordinacije među akterima u ekosustavu Garancije za mlade. To uključuje poboljšanje razmjene podataka, integraciju usluga u svim sektorima, otklanjanje trajnih strukturnih i osobnih prepreka te osiguravanje dugoročne financijske održivosti. Obećavajuće prakse koje su utvrđene tijekom preispitivanja i koje bi se mogle proširiti u svim državama članicama uključuju inovativna lokalna partnerstva, upotrebu digitalnih alata kao što je umjetna inteligencija, naknade za mobilnost u svrhu potpore osposobljavanju i ciljanu potporu ranjivim skupinama. Delegati su naglasili važnost pružanja još usmjerenije i personaliziranije potpore mladima, uz sustavnije strateško planiranje i procjene učinka za mjerenje učinkovitosti programâ Garancije za mlade.
